

ลีลาการใช้ภาษาในนวนิยายเรื่อง “พรหมลิขิต” ของรอมแพง
Language Style in the Thai Novel, “Phrom Li Khit,” Authored by
Romphang

เทวากร คำสัตย์
อาจารย์ประจำกลุ่มวิชาภาษาไทย สำนักการศึกษาทั่วไป สถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์
E-mail: teavakornkhu@pim.ac.th
Teavakorn Khumsat
Lecturer, Thai Language of General Education,
Panyapiwat Institute of Management

รับเข้า: 30 มกราคม 2564 แก้ไข: 14 กุมภาพันธ์ 2564 ตอรับ: 19 กุมภาพันธ์ 2564

บทคัดย่อ

บทความนี้สนใจศึกษาลีลาการใช้ภาษาในนวนิยายเรื่อง “พรหมลิขิต” ของ รอมแพง ศึกษาวิเคราะห์โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเอกสารและนำเสนอผลการวิเคราะห์โดยใช้ระเบียบวิธีแบบพรรณนา ผลการศึกษา พบว่า 1) มีการใช้คำสแลงมากที่สุดเพื่อสร้างอารมณ์ในการเข้าถึงของตัวละครเอกที่ข้ามภพชาติมาจากกรุงรัตนโกสินทร์ในรัชสมัยรัชกาลที่ 10 2) การใช้คำศัพท์ภาษาอังกฤษเพื่อสร้างบุคลิกของผู้ที่รับได้การศึกษาและคำไทยปัจจุบันมักมีการใช้คำทับศัพท์จากภาษาอังกฤษ 3) การใช้คำศัพท์โบราณเพื่อให้สมจริงกับบริบทของคนในสมัยกรุงศรีอยุธยา 4) การใช้โวหารภาพพจน์ พบว่าผู้ประพันธ์ใช้โวหารภาพพจน์ อุปมา อุปลักษณ์ เพื่อสร้างภาพให้ปรากฏขึ้นในมโนทัศน์ของผู้อ่านให้คล้อยตาม สมจริง ชัดเจน เสมือนอยู่ในท้องเรื่อง มีการเปรียบเทียบจากสิ่งที่ปรากฏอยู่ในสมัยอยุธยาและสมัยปัจจุบันผสมผสานกัน และ 5) การใช้สำนวนไทย พบว่า มีการใช้สำนวนไทยที่ใช้กันทั่วไปในปัจจุบันและในสมัยกรุงศรีอยุธยา

คำสำคัญ: การใช้ภาษา (ลีลา) พรหมลิขิต รอมแพง

Abstract

This paper aimed to explore the language style in the Thai novel “Phrom Li Khit,” authored by Romphang using descriptive analysis. The study was analyzed using documentary research methodology and the analytical results were presented using

descriptive research methodology. The result revealed that the author mostly used slang to enhance the readers' aesthetic appreciation of the novel and allowed them to assess the main character who traveled through time to the Ayutthaya period from the Rattanakosin period during the reign of King Rama X. The author used English loanwords and transliterations to present the modern Thai society where most people were educated. In addition, old Thai words were used to reflect the language use during the Ayutthaya period. In terms of figure of speech, simile and metaphor were used to enhance the readers' visualization, allowing them to feel as if they were part of the story. Furthermore, the comparison between old things in the Ayutthaya period and modern things in the Rattanakosin period was found. Finally, daily Thai expressions used in the present and in the Ayutthaya period were found.

Keywords: language (style), Phrom Li Kit, Romphang

บทนำ

นวนิยายเกิดขึ้นจากการสร้างสรรค์ของผู้ประพันธ์ ซึ่งได้อาศัยปัจจัยทั้งทางด้านสังคม วัฒนธรรม ศาสนา ความเชื่อ และจินตนาการสร้างนวนิยายขึ้นมา นวนิยายจึงไม่ได้ทำหน้าที่เพื่อความบันเทิงเท่านั้น แต่นวนิยายยังได้สะท้อนชีวิตเรื่องราวและเหตุการณ์ต่าง ๆ ในสังคมทุกแง่มุมออกมาชัดเจน สมจริง รื่นฤทัย สัจจะพันธุ์ (2560) ได้แสดงทัศนะว่า นวนิยายสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับสังคมอย่างใกล้ชิด เพราะผู้ประพันธ์ทำบทบาทอยู่ 2 อย่าง กล่าวคือ เป็นทั้งผู้ผลิตวรรณกรรมและเป็นหน่วยหนึ่งของสังคม แนวคิดที่ปรากฏในนวนิยายจึงสะท้อนความจริงของสังคมออกมาให้เห็นภาพชีวิตมนุษย์ ธรรมชาติ ประเพณี ภาษาและวัฒนธรรม ไม่ว่าผู้ประพันธ์จะจงใจหรือไม่ นวนิยายเพียงหนึ่งเรื่อง ผู้ประพันธ์สามารถนำข้อมูลหลายประเภทมาใช้เป็นวัตถุดิบเพื่อสร้างสรรค์นวนิยาย และอาศัยการถ่ายทอดเนื้อหาด้วยกลวิธีการประพันธ์และลีลาการใช้ภาษาที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตนจึงจะให้นวนิยายได้รับความนิยม

การประพันธ์นวนิยายมีการเปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัยตามเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นทั้งในด้านรูปแบบและเนื้อหา แต่สิ่งหนึ่งที่ผู้ประพันธ์ให้ความสำคัญมากที่สุด คือ การใช้ภาษาที่สละสลวย วิจิตรบรรจง ดังที่ เนตรทราย คงอนุวัฒน์ (2550) ได้อธิบายว่า ผู้ประพันธ์ทุกยุคทุกสมัยมีสิ่งยึดมั่นและพิถีพิถันมากที่สุด คือ การใช้ถ้อยคำ เพราะผู้ประพันธ์ต้องสรรหาถ้อยคำให้เป็นเครื่องแสดงความรู้สึก เสนอแนวคิดและสื่อความคิดออกมาในลีลาการใช้ภาษาเพื่อให้ได้คำเห็นภาพอย่างชัดเจน การจะทำ

ให้นวนิยายกระทบใจผู้อ่านนั้น ผู้ประพันธ์จะต้องมีความสามารถในด้านศิลปะการใช้ภาษา ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ยุริฉัตร บุญสุนิต (2545) โดยกล่าวว่า วรรณกรรมที่ดีย่อมต้องมีความประณีต การใช้ภาษาให้งดงามเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้วรรณกรรมมีคุณค่ายิ่งขึ้น เป็นการแสดงฝีมือของผู้แต่ง ทำให้เกิดพลังทางวรรณศิลป์ ภาษาที่กระทบอารมณ์ผู้อ่าน เข้าถึงแก่นของเรื่องได้อรรถรสตามที่ผู้แต่งปรารถนาย่อมจะมีความสำคัญที่จะทำให้วรรณกรรมเรื่องนั้นอยู่ในตำแหน่งวรรณกรรมที่ดีได้ตลอดไป

ปัจจุบันมีนวนิยายหลายเรื่องที่มีกลวิธีการประพันธ์ ลีลาการใช้ภาษาที่งดงาม น่าติดตามและได้รับความนิยมนักอ่าน โดยเฉพาะนักประพันธ์ที่มีนามปากกาว่า รอมแพง หรือ จันทร์ยวีร์ สมปรีดา นักประพันธ์ผู้มีชื่อเสียงในการประพันธ์นิยายอิงประวัติศาสตร์ ที่มีกระแสมาอย่างต่อเนื่องหลังจากที่นวนิยายเรื่อง บุพเพสันนิวาสถูกนำมาสร้างเป็นละครโทรทัศน์ในปี พ.ศ.2561 จึงทำให้นวนิยายเรื่องนี้ได้รับการตีพิมพ์ถึง 93 ครั้ง รวมทั้งสิ้น 100,000 เล่ม ถือได้ว่าสร้างความสำเร็จให้แก่ผู้ประพันธ์ และผู้ประพันธ์ได้ประพันธ์นิยายภาคต่อในทันทีโดยได้ใช้ชื่อเรื่องว่า “พรหมลิขิต” โดยผู้ประพันธ์มีจุดมุ่งหมายในการสร้างกระแสให้ประชาชนชาวไทยรักการอ่าน และตื่นรู้เกี่ยวกับการศึกษาประวัติศาสตร์สมัยสมเด็จพระนารายณ์ให้เป็นวงกว้างมากขึ้นโดยต่อเนื่อง ไม่ขาดสาย

นวนิยายเรื่อง “พรหมลิขิต” ของ รอมแพง เป็นนวนิยายข้ามภพข้ามชาติ แนวรัก สนุกสนาน อิงประวัติศาสตร์ ซึ่งเป็นภาคต่อของนวนิยายเรื่อง บุพเพสันนิวาส ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ สังคม และการเมืองในสมัยสมเด็จพระนารายณ์มหาราช สมเด็จพระเพทราชา สมเด็จพระสรรเพชญ์ที่ 8 (พระเจ้าเสือ) และสมเด็จพระสรรเพชญ์ที่ 9 (พระเจ้าท้ายสระ) ที่สอดแทรกความโรแมนติกผสมผสานกับความชวนหัวสนุกสนานของตัวละครชุดเก่าเชื่อมโยงตัวละครชุดใหม่ โดยรอมแพง (2562) ได้กล่าวว่า ในนวนิยายเรื่องพรหมลิขิตนั้น ตัวละครหลัก คือ หมื่นมหาฤทธิ บุตรชายฝาแฝดคนเล็กของเกศสุรางค์และพุดตาน ซึ่งเป็นตัวเดิมที่ชื่อว่า การะเกด กลับชาติมาเกิดเพื่อชดใช้ความผิดในอดีตซึ่งเนื้อเรื่องจะสืบเนื่องมาจากนวนิยายเรื่อง บุพเพสันนิวาส ที่เกิดในปี พ.ศ.2232 แต่ผู้ประพันธ์ไม่มีความประสงค์ให้การดำเนินเรื่องซ้ำรอยเดิมมากเกินไป จึงได้ปรับเปลี่ยนการเล่าเรื่องโดยจะเน้นวิถีชีวิตสภาพบ้านเมือง ความเป็นชาวบ้านมากขึ้น สอดแทรกเกร็ดความรู้ด้านประวัติศาสตร์เป็นระยะ ๆ โดยอาศัยช่วงเวลาทางประวัติศาสตร์ในยุคการผลัดเปลี่ยนแผ่นดินจากราชวงศ์ปราสาททองสู่ราชวงศ์บ้านพลูหลวง ซึ่งเป็นราชวงศ์สุดท้ายก่อนการล่มสลายของกรุงศรีอยุธยา

ดังที่กล่าวข้างต้นเป็นสิ่งที่สร้างความสนใจใคร่ศึกษานวนิยายเรื่อง พรหมลิขิต ของ รอมแพง อย่างลึกซึ้ง โดยเฉพาะคุณค่าด้านลีลาการใช้ภาษาที่ผู้ประพันธ์ได้สื่อสารได้อย่างสะท้อนอารมณ์ สมจริง และแปลกใหม่

จุดมุ่งหมาย

เพื่อศึกษาการใช้ลีลาภาษาในนวนิยายเรื่อง “พรหมลิขิต” ของ รอมแพง

นิยามศัพท์

คำว่า ลีลา ราชบัณฑิตยสถาน (2546) ได้ให้ความหมายว่า ท่วงทำนอง เช่น ลีลาการพูด ลีลาการเขียน การเลือกสรรฉันทหรือแบบประพันธ์ให้เหมาะสมแก่ข้อความของเรื่อง เช่น ลีลาการประพันธ์ ลีลาการเขียน หรือ อาจเรียกว่าโวหาร เป็นการเลือกและเรียบเรียงถ้อยคำให้ได้ความหมายตามที่ผู้ประพันธ์ต้องการสื่อสาร เพื่อมุ่งเน้นเสนอความคิดต่อผู้อ่านได้ตรงเป้าหมาย เพื่อให้เกิดความเข้าใจกันระหว่างผู้ประพันธ์และผู้อ่าน และ สุมาลี พลขุนทรัพย์ (2560) ได้อธิบายไว้ว่า ลีลาภาษา หมายถึง ท่วงทำนองในการแต่ง วิธีการใช้ภาษา แสดงถึงความรู้สึกนึกคิดของผู้ประพันธ์ซึ่งเป็นลักษณะเฉพาะของแต่ละคน ดังนั้นบทความนี้จึงมุ่งศึกษาลีลาภาษาของรอมแพงในนวนิยายเรื่อง พรหมลิขิต ปรากฏว่า พบลักษณะเด่นของการใช้ภาษา 3 ได้แก่ การใช้คำ โวหารภาพพจน์ และสำนวนไทย ดังจะอธิบายดังต่อไปนี้

ด้านการใช้คำ

1. การใช้คำสแลง

ภาษาสแลง คำสแลง หรือคำคะนอง เป็นภาษาปาก เป็นภาษาไม่เป็นแบบแผน แต่ไม่ใช่คำต่ำหรือคำหยาบ เป็นคำพิเศษเฉพาะกลุ่มที่สร้างขึ้นเพื่อให้มีคำแปลก ๆ สร้างความสนุกสนาน ระดับคำมีการเปลี่ยนแปลงตามกาลสมัย คำสแลงเกิดจากความรู้สึกเบื่อในการใช้คำซ้ำแล้วซ้ำอีก คำสแลงยังเป็นสมบัติของคนกลุ่มหนึ่งกลุ่มใด เพื่อแสดงความเป็นสมาชิกในกลุ่มและมีระยะเวลาในการใช้คำสแลงไม่นาน ในนวนิยายเรื่อง พรหมลิขิต พบการใช้คำสแลง ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 1

“อ้อ ชำรู้สึกฟิน แปลว่า สาแก่ใจ ฟินเฟร่อ แปลว่า สาแก่ใจยิ่ง” พุดตานมองชายหนุ่มตรงหน้าด้วยอารมณ์อึ้งที่เขารู้ความหมาย หมิ่นมหาฤทธิ์ยังกล่าวต่ออย่างจริงจัง (รอมแพง, 2562: 211)

คำว่า “ฟินเฟร่อ” ฟิน มาจากคำศัพท์ภาษาอังกฤษคือคำว่า Finale (ฟินาเล่) ที่แปลว่า เสร็จสิ้นโดยสมบูรณ์แบบ มักกล่าวในขณะที่มีความรู้สึกสุข ส่วน เฟร่อ มาจากคำว่า Over (โอเวอร์) หมายถึง เกิน มากไปเกินเหตุ ในนวนิยายหมิ่นมหาฤทธิ์ตัวละครเอกบุตรีชายฝาแฝดของเกศสุรางค์ ได้อธิบายความหมายให้ตรงกับสมัยอยุธยา เพราะเขามักจะได้ยินแม่ของเขาพูดอยู่บ่อยครั้ง เช่น เมื่อเกศสุรางค์ได้รับประทานอาหารอร่อย ๆ หรือได้พบเจอสิ่งที่ตื่นตาตื่นใจ

ตัวอย่างที่ 2

“ก็เอาซี่ เชิญขี้ม้าสามศอกไปบอกยายกุยเลย หรือจะมาเฝว้กันสักตั้งก็ได้ ข้าพร้อมตบ” (รอมแพง, 2562: 155)

คำว่า “ไฟว์” หมายถึง การต่อสู้ มาจาก Fight (ไฟท์) ที่แปลว่า การต่อสู้ สู้รบ มาจากกลุ่มวัยรุ่นที่เล่นเกมออนไลน์มีเนื้อหาเกี่ยวกับการต่อสู้แล้วผันเสียงออกมาเป็นไฟว์ ในนวนิยายชุดตามโมโหที่แม่กลืนหลานสาวยายกุย ผู้มีพระคุณได้มาหาเรื่องตน พุดตานจึงทำดีทำต่อยเพื่อสนองอารมณ์โกรธของตนเองจึงได้กล่าวคำว่า ไฟว์ ออกมา

ตัวอย่างที่ 3

“ตบกันเลยใหม่ละแม่กลืน ร่างกายต้องการปะทะอยู่พอดี” (รวมแพง, 2562: 154)

คำว่า “ร่างกายต้องการปะทะ” หมายถึง การต่อสู้ สู้รบ คำนี้กลุ่มวัยรุ่นนิยมใช้โดยแพร่หลายมาจากกลุ่มผู้ใช้สื่อสังคมออนไลน์ที่มักใช้ตอบโต้กันด้วยคำที่รุนแรง ในนวนิยายชุดตามมักมีเรื่องทะเลาะวิวาทกับแม่กลืนอยู่เป็นประจำ และครั้งนี้แม่กลืนได้ทำลายแปลงผักของพุดตานทำให้เธอโกรธจนควบคุมสติไม่ได้ เธอกล่าวคำว่าร่างกายต้องการปะทะออกมา และหลังจากนั้นจึงเข้าไปตบตีกับแม่กลืน

ตัวอย่างที่ 4

“อเจ้าจากมาแล้วมาโผล่ที่นี้บ้างก็หาผิดแพกไม่ “มาร์เวลอะเวนเจอร์” ปุดตานฟังแล้วก็อดพุดจิมงำกับตัวเองไม่ได้ (รวมแพง, 2562: 206)

คำว่า “มาร์เวลอะเวนเจอร์” หมายถึง ความมหัศจรรย์ พิสดาร น่าตื่นเต้น ที่มาของคำว่า “มาร์เวลอะเวนเจอร์” คือชื่อภาพยนตร์ของภาพยนตร์ซูเปอร์ฮีโร่สัญชาติอเมริกัน ฉายในโรงภาพยนตร์ใน ค.ศ. 2012 และภาค 2 ฉายในโรงภาพยนตร์ ค.ศ. 2018 ที่สร้างจากทีมซูเปอร์ฮีโร่ของ Marvel Comics ที่มีชื่อเดียวกัน ผลิตโดยมาร์เวลสตูดิโอและจัดจำหน่ายโดยวอลท์ดิสนีย์สตูดิโอภาพยนตร์ ในนวนิยายพุดตานรำพึงรำพันกับสิ่งที่เกิดขึ้นกับตนเองที่ทะเลลุมิตข้ามภพข้ามชาติไม่ต่างจากภาพยนตร์เรื่องนี้

ตัวอย่างที่ 5

เหตุการณ์ที่ผ่านมาที่ชวนตะลึงจนยากจะบอกความรู้สึกได้...สาวโบราณสมัยนี้มีมือต่อสู้จี้จ้า จางนวมมากเลยที่เดียว (รวมแพง, 2562: 315)

คำว่า “จี้จ้า จางนวม” หมายถึง คนที่ต่อสู้เก่งออกไปทางมวย หรือสตันแมน ซึ่งจี้จ้าเป็นนักแสดงหญิงที่มีชื่อเสียงด้านการแสดงบทบู๊จากภาพยนตร์เรื่อง ซ็อคโกแลต และจางนวมเป็นนักแสดงสายบู๊ มีชื่อเสียงในการแสดงการต่อสู้โลดโผนจากภาพยนตร์เรื่อง องค์บาก 1 องค์บาก 2 องค์บาก 3 และเรื่องต้มยำกุ้ง ซึ่งเหตุการณ์ที่พุดตานและแม่กลืนต้องต่อสู้กับชายที่จะมาทำร้ายนางอึ่งบ่าวรับใช้ เธอจึงรำพึงกับตัวเองว่า สาวอยุธยาฝีมือการต่อสู้ไม่แพ้นักแสดงสายบู๊ที่ชื่อจี้จ้า ญาณิน และจางนวม ยีรัมย์

ผลการศึกษา พบว่า ในนวนิยายเรื่องนี้มีการใช้คำสแลงปะปนอยู่ประยอยสนทนาของตัวละครอยู่มาก เนื่องจากตัวละครเอก ได้แก่ เกศสุรางค์และพุดตานเป็นคนที่หลงยุคเข้าไปในอดีต รวมถึงบุตรธิดา ข้าทาสบริวารของเกศสุรางค์ก็ใช้คำเหล่านี้ด้วยเพื่อจะได้สื่อสารกันได้เข้าใจ การใช้คำสแลงจึง

เป็นการสร้างบุคลิกลักษณะของตัวละครดังกล่าวให้โดดเด่นและแตกต่างจากตัวละครอื่น ๆ รวมถึงช่วยสร้างความน่าสนใจและได้อรรถรสในการอ่านและทำให้ผู้อ่านเข้าถึงเนื้อได้ง่ายขึ้นอีกด้วย

2. การปะปนคำศัพท์ภาษาอังกฤษ

ในนวนิยายเรื่อง พรหมลิขิต พบภาษาอังกฤษปนกับภาษาไทยในบทสนทนาของตัวละครเอกคือ พุดตานหญิงสาวยุครัตนโกสินทร์ในรัชกาลที่ 10 ข้ามภพข้ามชาติเพื่อกลับไปเพื่อชดใช้กรรมและพบเจอผู้คนในอดีตชาติในสมัยกรุงศรีอยุธยา ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 1

พุดตานก้มหน้าลงดูแบบแปลนในมือก่อนจะมองไปยังจุดที่ยังไม่ได้ขีดเพิ่มเติม พยับแดดหรืออะไรก็ตามทำให้เกิดเนินดินแห้ง ๆ (รวมแพง, 2562: 21)

คำว่า “แปลน” (Plan) หมายถึง แผนการ แบบ แผนผัง โครงการ แผนที่ แปลน เป็นคำศัพท์ที่คนไทยนิยมใช้และมักใช้เขียนและพูดเป็นคำทับศัพท์ ใช้ในกรณีที่เกี่ยวข้องกับวงการวิศวกรรม สถาปัตยกรรม และด้านเทคโนโลยีภูมิทัศน์ ซึ่งตัวละครพุดตานได้ใช้แปลนเพื่อทำงานด้านเทคโนโลยีภูมิทัศน์ที่เธอได้เล่าเรียนมา

ตัวอย่างที่ 2

“เทพธิดา? ยายหมายถึงอะไร เอ... ถ้าที่นี่คืออยุธยา ก็น่าจะที่เดียวกับกับไซต้งาน เอ่อ...แล้วคนงานที่มาจัดสวนล่ะคะหายไปไหนกันหมด” (รวมแพง, 2562: 56)

คำว่า “ไซต้งาน” มาจากคำว่า (Job site) หมายถึง สถานที่ตั้ง สถานที่เกิดเหตุ แปลงที่ดิน หรือจุดที่ตั้ง ซึ่งในนวนิยายพุดตานต้องการจะอธิบายกับยายกุยว่า ที่ดินที่เป็นสวนของยายกุยนั้นยุคของพุดตาน คือ ไซต้งานที่จังหวัดพระนครศรีอยุธยา และเธอกำลังทำงานเพื่อปรับปรุงภูมิทัศน์อยู่ แต่ตอนนี้เธอสับสนไปหมดว่าคนงานขนต้นไม้ของเธอหายไปไหน และเธอย้อนเข้ามาอยู่ในสมัยกรุงศรีอยุธยาได้อย่างไร และยายกุยก็ไม่เข้าใจในสิ่งที่พุดตานพูด

ตัวอย่างที่ 3

“อ้อ เพลย์บอยนี่เอง พุดตานพยักหน้าหงิกหงัก นายกุยจ้องหน้าขาว ๆ” (รวมแพง, 2562: 100)

คำว่า “เพลย์บอย” (play boy) หมายถึง หนุ่มเจ้าสำราญ คนเจ้าชู้ เสือผู้หญิง เป็นคำศัพท์ที่นิยมใช้กันอย่างแพร่หลายในปัจจุบัน และมักใช้เรียกขานผู้ชายเจ้าชู้มากรัก ชอบความอิสระ รักสนุก แต่ไม่ชอบมีภาระผูกพันกับหญิงใด ในการสนทนาของตัวละครพุดตานกล่าวกับหมื่นมหาฤทธิ์ว่าเป็นคนหล่อ เจ้าสำราญ เจ้าชู้ แต่พุดตานเป็นคนสมัยใหม่จึงไม่ใช่คำว่าหนุ่มเจ้าสำราญหรือเจ้าชู้ แต่ใช้คำว่าเพลย์บอยแทน เพราะคนในสังคมปัจจุบันมักใช้สื่อสารกัน ไม่ว่าจะป็นสื่อวิทยุ โทรทัศน์ และสื่อสังคมออนไลน์

ตัวอย่างที่ 4

“โอเพ่นแอร์ เลยเธอ” พุดตานพึมพำพาลางมองทุ่งนาเบื้องหน้าตน สีหน้าพิลึกแล้วจึงมองกิ่ง
ในมือ (รวมแพง, 2562: 106)

คำว่า “โอเพ่นแอร์” (open air) หมายถึง เปิดโล่ง ในนวนิยายพุดตานต้องการเข้าห้องน้ำแต่
สมัยอยุธยาไม่มีห้องน้ำ หากจะขับถ่ายหนักหรือเบาจะเดินเข้าไปในป่าที่มีต้นไม้เป็นพุ่ม เธอจึงบ่นกับ
นางอึ้งผู้เป็นบ่าวว่าโอเพ่นแอร์ขนาดนี้ไม่สามารถขับถ่ายได้อย่างสะดวกเป็นแน่

ตัวอย่างที่ 5

พุดตานไล่สายตาตามไปที่ละคน ใครว่าคนสมัยก่อนหน้าตาไม่ค่อยดีที่เธอเห็นนี่ระดับบอยแบนด์
ทั้งสิ้น โดยเฉพาะพ่อนุ่มน้อยที่อยู่ตรงหน้า (รวมแพง, 2562: 157)

คำว่า “บอยแบนด์” (boy band) หมายถึง ดนตรีแนวป๊อปหรือฮิปฮอป ที่ประกอบด้วยคน
3 คนขึ้นไป หรือกลุ่มนักร้องชายล้วน สมาชิกแต่ละคนมีความสามารถในการร้อง การเต้น และร้อง
เพลงที่อยู่ในกระแสหลัก และมีการแต่งตัวที่น่ากระแสแฟชั่น ส่วนใหญ่สมาชิกของวงจะมาจากการ
ออกดิฉัน โดยผู้จัดการวงหรือโปรดิวเซอร์เพลง พวกเขาอาจมีทักษะในการร้อง การเต้น การแร็ป แต่
ในนวนิยายพุดตานใช้เปรียบเทียบกับชายหนุ่มที่มียศถาบรรดาศักดิ์ที่มาว่าจ้างให้เธอทำกับข้าวให้กิน
ว่า มีผิวพรรณดี รูปร่าง หน้าตาคมสัน และร่ารวย หากชายหนุ่มกลุ่มนี้ไปอยู่ในยุคปัจจุบันคงจะ
กลายเป็นบอยแบนด์ที่มีชื่อเสียงแน่นอน

ผลการศึกษาพบว่า มีการใช้ภาษาอังกฤษปนภาษาไทยอยู่ในระดับคำ ส่วนใหญ่เป็นคำกริยา
คำคุณศัพท์ ซึ่งสามารถใช้คำในภาษาไทยแทนการใช้ภาษาอังกฤษได้ สาเหตุของการใช้เนื่องมาจาก
ต้องการแสดงอารมณ์ความรู้สึก และสื่อให้เห็นถึงบุคลิกลักษณะของตัวละครเอกคือพุดตานและ
เกศสุรางค์ ที่เป็นหญิงสาวสมัยใหม่ที่ได้รับการศึกษาสูง

3. การใช้คำโบราณ

คำศัพท์ภาษาโบราณในที่นี้ หมายถึง คำที่ไม่เป็นที่นิยมใช้ในปัจจุบัน ซึ่งนวนิยายเรื่อง
พรหมลิขิตมีเนื้อหาส่วนใหญ่ที่กล่าวถึงผู้คนในสมัยอยุธยา การใช้ภาษาของตัวละครจึงเป็นภาษา
โบราณหรือถ้อยคำที่ปรากฏในการสื่อสารของคนยุคปัจจุบัน

ตัวอย่างที่ 1

สมบัติพวกนี้ไม่มีอะไรที่เป็นของเธอ ทำให้เด็กหญิงพุดตานในตอนนั้นไม่อึ้งขงขอบกับสิ่งที่
เกิดขึ้นเท่าใดนัก รวากับว่าสมบัติพัสถานที่มีคือสิ่งที่มีค่าสำหรับเธอเลย (รวมแพง, 2562: 21)

คำว่า “อึ้งขงขอบ” หมายถึง การเอาใจใส่ เอาใจช่วย ดูแล เหลียวแล นำพา มักใช้ในความ
ปฏิเสธ เช่น ไม่อึ้งขง ไม่อึ้งขงขอบ หมายความว่า ไม่เอาใจใส่ ในนวนิยายพุดตานในวัยเด็กที่กำพร้า
พ่อแม่ ไม่มีความร่ำรวย เกือบตัว แม่ญาติพี่น้องจะมาหยิบฉวยมรดกของเธอไป ดังนั้นการที่ผู้ประพันธ์ใช้

คำว่าอินังซังชอบเพื่อแสดงให้เห็นถึงลักษณะการใช้คำโบราณที่สะท้อนให้ผู้อ่านได้เข้าถึงสภาพจิตใจในวัยเด็กของพุดตานได้อย่างชัดเจนว่า เขาใช้ชีวิตชีวาเพราะมีเหตุการณ์ที่รุนแรงมากกระทบจิตใจ

ตัวอย่างที่ 2

พุดตานก้มหน้าลงดูแบบแปลนในมือก่อนจะมองไปยังจุดที่ยังไม่ได้ขีดเพิ่มเติม **พยับแดด** หรืออะไรก็ตามทำให้เกิดเนินดินแห้ง ๆ (รวมแพง, 2562: 21)

คำว่า “พยับแดด” หมายถึง เงาแดด แสงแดดกล้าที่ปรากฏในระยะไกลเป็นระยะยิบระยะยิบลงตา ทำให้เห็นเป็นน้ำ ในตัวอย่างคำว่า พยับแดด ที่สามารถขยายความของคำว่าเงาแดดที่มองเห็นระยะไกลได้เป็นอย่างดี เนื่องจากเหตุการณ์นี้จะเริ่มจุดเริ่มต้น เป็นเป่าสายตาให้ตัวละครเอกคือพุดตานมีอาการมึนงง มองเห็นภาพลวงตาก่อนที่ขุดพบคัมภีร์กฤษณะกาลีและเกิดแสงสว่างพวยพุ่งและหายไปที่สุดในที่สุด

ตัวอย่างที่ 3

“บาปกรรมนะพวกแก กระแนะกระแหนพระปฏิบัติปฏิบัติชอบ” พุดตานแก้มขมวดคิ้วหนึ่งหน้าใส่ทำให้กลุ่มหาย **กระเหียนกระหือรือ** ลงไปได้บ้าง (รวมแพง, 2562: 25)

คำว่า “กระเหียนกระหือรือ” หมายถึง การแสดงความกระตือรือร้น เอาจริงเอาจังอย่างออกนอกหน้า ในตัวอย่าง พุดตานกล่าวต่อว่าอาการอยากได้เลขด้วยคำว่า กระเหียนกระหือรือ ของเด็กวัดที่ต้องการตัวเลขเด็ดจากเธอ หลังเธอไปพบหลวงพ่อบุญฤทธิ์ที่ขึ้นชื่อว่าหยิบจับอะไรก็สามารถตีความเป็นการไปเป็นตัวเลขเสียทั้งหมด

ตัวอย่างที่ 4

หากคุณหญิงจำปาทราบว่ามีแม่การะเกดของเขาสอนวิชาต่อสู้อ่อนนางให้แม่ปราง แม่แก้วจนเชี่ยวชาญ คงถึงแก่ **ลมส่ว้น** ขึ้นเป็นแน่ (รวมแพง, 2562: 38)

คำว่า “ลมส่ว้น” หมายถึง ลมแตกขึ้น อันเป็นอาการของไข้หนักจนจะสิ้นใจ ในตัวอย่างพระวิสุตรศาครกำชับให้ลูก ๆ ทุกคนห้ามบอกคุณหญิงจำปาผู้เป็นย่าว่า แม่ของตนได้สอนวิชาการต่อสู้อ่อนนางสาว เพราะกลัวคุณย่าจะเป็นลมส่ว้น เพราะตกใจจนหมดสติ เนื่องจากสตรีในสมัยกรุงศรีอยุธยาหากฝึกวิชาต่อสู้อะไรจะดูมองว่าไม่เหมาะสมกับการเป็นสตรีชั้นสูง

ตัวอย่างที่ 5

วิชาสุริยยาตร์ที่รำเรียนมาจากบิดาผู้เป็นโหราธิบดีแต่เก่าก่อนก็ได้ถ่ายทอดให้ลูกชายทั้งสองจนหมดสิ้น (รวมแพง, 2562: 36)

คำว่า “วิชาสุริยยาตร์” หมายถึง ตำราสุริยยาตร์ เป็นตำราสำหรับคำนวณตำแหน่งของดวงดาวซึ่งใช้ในวงการโหราศาสตร์ไทย มีปรากฏตั้งแต่สมัยสุโขทัยและสมัยอยุธยาที่มีหลักฐานปรากฏถึงการมีอยู่ของตำราชุดนี้ ในนวนิยายครอบครัวของตัวละครเอกเป็นลูกหลานของพระมหาราชครูของ

พระมหากษัตริย์หลายพระองค์ จึงมีการถ่ายทอดศาสตร์ต่อแก่ลูกหลาน อันได้แก่ คัมภีร์กฤษณะกาณี และวิชาสุริยศาสตร์คือตำราดูดวงดาวเพื่อตรวจดวงชะตาบ้านเมือง หรือบุคคลต่าง ๆ

ผลการศึกษา พบว่า ผู้ประพันธ์ได้สอดแทรกคำศัพท์ภาษาโบราณไว้ในบทสนทนาของตัวละครที่อยู่ในยุคอดีตเพื่อช่วยให้เรื่องราวมีความสมจริงสอดคล้องกับกาลเวลาและการใช้ภาษาของผู้คนสมัยนั้น นอกจากนี้ยังปรากฏในบทบรรยายบางตอนเพื่อสร้างบรรยากาศให้ผู้อ่านมีอารมณ์คล้อยตามและซึมซับความรู้สึกของตัวละครตลอดจนเหตุการณ์ต่างๆ ในนวนิยายได้ดียิ่งขึ้น

4. การใช้โวหารภาพพจน์

โวหาร หมายถึง การใช้ถ้อยคำอย่างมีชั้นเชิง ถือได้ว่าเป็นศิลปะทางภาษา เพื่อให้ข้อความได้นัยความดี มีความหมายแจ่มแจ้ง เหมาะสมน่าฟัง ในการเขียนเรื่องราวอาจใช้โวหารต่าง ๆ กัน แล้วแต่ชนิดของข้อความ สมถวิล วิเศษสมบัติ (2544) กล่าวว่า โวหารภาพพจน์ คือ กลวิธีการนำเสนอสารโดยการพลิกแพลงภาษาที่ใช้พูด หรือเขียนให้แปลกออกไปจากภาษาตามตัวอักษรทำให้ผู้อ่านเกิดภาพในใจ เกิดความประทับใจ เกิดความรู้สึกสะเทือนใจ เป็นการเปรียบเทียบให้เห็นภาพอย่างชัดเจน โดยในนวนิยาย พรหมลิขิต ได้ปรากฏ 2 ลักษณะได้แก่ 1) อุปมาโวหาร (Simile) 2) อุปลักษณ์ (Metaphor)

4.1 การใช้อุปมา

อุปมาโวหาร (Simile) อุปมา คือ การเปรียบเทียบว่าสิ่งหนึ่งเหมือนกับสิ่งหนึ่งโดยใช้คำเชื่อมที่มีความหมายเช่นเดียวกับคำว่า “เหมือน” เช่น ดุจ ตั้ง ราว รวากับ เปรียบ ประดุจ เฉก เล่ห์ ปาน ประหนึ่ง เพียง เพียง ฟ่าง ปูน ถนัด ละหม้าย เสมอ กล อย่าง ดังตัวอย่างที่พบในนวนิยายเรื่อง พรหมลิขิต พบว่า

ตัวอย่างที่ 1

“เพคะ ทุกอย่างในห้องนี้ดงามราววิมานบนสวรรค์เพคะ สมแล้วที่เป็นที่อยู่ของผู้มีบุญญาบารมี” (รวมแพง, 2562: 192)

ในตัวอย่างเกศสุรางค์ตัวละครเอกได้เปรียบเทียบความงดงามของพระบรมมหาราชวังเหมือนวิมานบนสวรรค์ซึ่งเป็นที่อยู่ของเทวดา นางฟ้า และพรหม ซึ่งตามอุดมคติลัทธิเทวราชในสมัยกรุงศรีอยุธยา พระบรมมหาราชวังมีความศักดิ์สิทธิ์และเปรียบเสมือนสวรรค์ที่เหล่าผู้มีบุญญาธิการเทียบเท่าเทวดาหรือองค์อวตารได้ประทับอยู่

ตัวอย่างที่ 2

“จะว่าเมืองฟ้าก็กำกึ่งเจ้าคะ” จะว่าเมืองนรกก็เกือบจะใช่ ยิ่งเวลาหน้าร้อนราวกับเชื่อมนรกกันเลยเจ้าคะ (รวมแพง, 2562: 215)

ตัวอย่างนี้พูดตามตัวละครเอกได้กล่าวว่า ประเทศไทยในปัจจุบันร้อนมากเหมือนกับไฟในนรก เพราะตามความเชื่อในเรื่องไตรภูมิพระร่วงของคนไทยมีการอธิบายถึงนรกอเวจีที่มีความร้อน

จากไฟบรรลัยกัลป์เพื่อลงโทษสัตว์นรกและอสุรกายที่ทำความชั่ว อีกทั้งผู้ประพันธ์ต้องการแสดงให้เห็นภาพและสื่ออารมณ์ความรู้สึกร้อนระอุให้ชัดเจนมากขึ้น

ตัวอย่างที่ 3

แววตาที่จ้องเขม็งมาแข่งกร้าวมิได้กระจ่างใสตั้งสายน้ำอย่างที่เขาทะนุถนอมเท่าดวงใจ (รวมแพง, 2562: 296)

ตัวอย่างนี้ผู้ประพันธ์ได้หยิบยกธรรมชาติมาอธิบายโดยใช้สายน้ำที่มีความใสสะอาดมาเปรียบเทียบกับความใสของดวงตาที่สื่อออกมาของตัวละคร ทำให้ผู้อ่านได้รับอารมณ์และคิดภาพตามได้อย่างถึงอารมณ์ได้อีกด้วย

ตัวอย่างที่ 4

อกสั้นขวัญผวาอยู่เพียงครู่ก็มีประกายแสงปรากฏขึ้นตรงหน้าพร้อมร่างกำยำหนุ่มขาวท้วมขาวท้วม มีดวงตาคมประดุจเหยี่ยวมีประกายเมตตา รูปลักษณ์ละม้ายคนสูงอายุมขมขาวท้วมไบหนักกลับไม่มีริ้วรอยอย่างที่ควรจะเป็น (รวมแพง, 2562: 34)

จากตัวอย่างคำว่า มีดวงตาคมประดุจเหยี่ยวนั้น ผู้ประพันธ์ได้หยิบยกลักษณะท่าทางของเหยี่ยวที่มีสายตาดีในการออกล่าเหยื่อมาเปรียบเทียบกับวิญญานซีปะขาวผู้มีสถานะเป็นโอปะปาติกะที่มีแววตาฉลาดเฉลียว มีไหวพริบ แฝงไปด้วยฤทธานุภาพทำให้ผู้คนเกรงกลัวและยอมอยู่ใต้อำนาจ

ตัวอย่างที่ 5

“ข้าพุทธเจ้าไม่เข้าใจพะคะ” ให้หัวเต็ดตื่นขาด เธอก็ต้องปากแข็งประดุจเหล็ก (รวมแพง, 2562: 193)

จากตัวอย่าง คุณหญิงการะเกดพยายามทำปากแข็งไม่กล่าวอะไรที่ไม่ดีออกมา เพราะเพื่อนของเธอคือแม่มะลิหรือตองก็มาร้องได้รับความเดือดร้อน ผู้ประพันธ์จึงกล่าวเปรียบเทียบกับปากของตัวละครแข็งยิ่งกว่าเหล็กที่ไม่มีวันที่ปริปากกล่าวสิ่งใดออกมาแน่นอน

จากการศึกษาพบว่ารวมแพงได้หยิบยกกลวิธีการเขียนด้วยภาพพจน์โวหารเพื่อเปรียบเทียบเพื่อให้เกิดภาพได้ชัดเจนในใจของผู้อ่าน ได้แก่คำว่า ต้ง ราว เหมือน เสมือน ประดุจ ซึ่งการเลือกใช้ภาษาเพื่อสร้างอารมณ์ สะเทือนใจ และสื่ออารมณ์ของตัวละคร ฉาก และบรรยากาศได้เป็นอย่างดี

4.2 การใช้อุปลักษณ์

อุปลักษณ์ (Metaphor) อุปลักษณ์ก็คล้ายกับอุปมาโวหาร คือเป็นการเปรียบเทียบเหมือนกัน แต่เป็นการเปรียบเทียบสิ่งหนึ่งเป็นอีกสิ่งหนึ่ง การเปรียบเทียบสิ่งหนึ่งเป็นอีกสิ่งหนึ่ง ดังตัวอย่างที่พบในนวนิยายเรื่อง พรหมลิขิต พบว่า

ตัวอย่างที่ 1

ฟังคำเมียบแล้วพระศรีวิสารวาจาได้แต่ก้มหน้าต่ำลงไปอีกด้วยใครจะหัวร่อเต็มทน สั้นยิ่งกว่า ปลาไหลเคลือบโคลนก็คงจะเป็นแม่การะเกดของเขานี่เอง (รวมแพง, 2562: 199)

จากตัวอย่าง คำว่า ปลาไหลเคลือบโคลน หมายถึง การกระทำหรือคำพูดเอาตัวรอด สามารถแก้ไขปัญหาได้ท่วงทันต่อสถานการณ์ซับซ้อนของเกศสุรางค์ เนื่องจากโคลนและหมึกของปลาไหลมีความลื่น เมื่อลักษณะดังกล่าวมารวมกันจึงเป็นการแสดงถึงผู้ที่มีปฏิภาณ ไหวพริบ หรือบางครั้งเรียกว่ากะล่อนได้อีกด้วย

ตัวอย่างที่ 2

“เอาผ้าพันตัวพันหัวพันหูจนแทบจะกลายเป็นมัมมี่ยังจะบ่นอีกเรอะ” (รวมแพง, 2562: 17)

จากตัวอย่าง คำว่า แทบจะกลายเป็นมัมมี่ หมายถึง การพันผ้าไปทั้งตัวเหลือเพียงปากและลูกตา เปรียบเทียบกับการทำมัมมี่ในวัฒนธรรมของอาณาจักรอียิปต์โบราณที่มีการพันผ้ามัมลินเคลือบน้ำยาพิเศษไปทั้งตัวของศพผู้สูงศักดิ์ ในนวนิยาย พีทมี้เพื่อนร่วมงานของพุดตานในยุคปัจจุบันหลอกล้อการพันผ้าของพุดตานว่าเหมือนมัมมี่ เพราะเธอกำลังทำงานกลางแดดในเวลาที่ยัง

ตัวอย่างที่ 3

ถ้าแม่การะเกดรู้ว่าลูกชายหัวแก้วหัวแหวนกลับมายิ้มปากแทบฉีกถึงรูปหูละครมะมั่ง (รวมแพง, 2562: 245)

จากตัวอย่าง เปรียบเทียบตัวละครว่า ยิ้มอย่างมีความสุขจนปากแทบฉีก เป็นการกล่าวเกินจริงเพื่อแสดงถึงลักษณะของตัวละครเพื่อให้ผู้อ่านได้สัมผัสสภาพได้ชัดเจนมากยิ่งขึ้นว่า

ตัวอย่างที่ 4

“อยู่ ๆ ก็ต้องมาเป็นฟลอเรนทซ์ ไนติงเกล” พุดตานบ่นเสียงเบาแต่มือก็ยังคงเช็ดตัวให้เด็กน้อยแทบจะทั้งคืน (รวมแพง, 2562: 398)

จากตัวอย่าง พุดตานได้คอยพยาบาลเด็กน้อยจนไม่มีเวลานอนจนบ่นออกมาว่าตนเองเป็นฟลอเรนทซ์ ไนติงเกล ซึ่งเป็นชื่อของนางพยาบาลผู้อุทิศตนในประเทศอังกฤษ ได้รับการขนานนามและเป็นที่รู้จักว่า “สุภาพสตรีแห่งดวงประทีป” (Lady of the Lamp) เนื่องจากภาพลักษณ์ติดตาของผู้คนที่เห็นกิจวัตรการตรวจดูแลผู้ได้รับบาดเจ็บแม้ยามค่ำคืน และถือว่าเป็นผู้บุกเบิกด้านพยาบาลศาสตร์ยุคใหม่ ยกระดับวิชาชีพพยาบาล นอกจากนี้ยังมีบทบาทผลักดันการพัฒนาด้านสถิติศาสตร์

ตัวอย่างที่ 5

“สิ่งของก็คือสิ่งของมีวันสูญหายไปได้ก็ถือเสียว่าทำหล่นหายไปในธรรลวาก็แล้วกัน” (รวมแพง, 2562: 250)

จากตัวอย่าง พุดตานทำสร้อยคอคล้องเก็บรูปพอกกับแม่ของเธอที่ทิ้งไว้ให้ก่อนตาย ถูกแม่กลืนหลานยายกุษขโมยไปขายเพื่อแก้แค้น เธอจึงกล่าวรำพึงรำพันถึงสิ่งที่สูญหายไปไม่วันได้กลับมาเปรียบเทียบกับว่าได้หายไปกับธรรลวาก็มีความร้อนสามารถหลอมละลายหินได้ในพริบตา ก็ไม่ต่างกับความหวังที่เธอจะได้สายสร้อยคอคล้องเก็บกลับมาเช่นกัน

จากการศึกษาพบว่า รอมแพงได้หยิบยกกลวิธีการเขียนด้วยภาพพจน์อุปลักษณ์ในการอธิบายลักษณะคำพูดของตัวละครโดยใช้คำเชื่อม ได้แก่คำว่า แพบ เป็น ใน กว่า เพื่อต้องการให้ผู้อ่านได้สัมผัสถึงภาพ และสะท้อนให้เห็นภาพของสังคมและสภาพความเป็นอยู่ วิถีชีวิตในสมัยอยุธยาได้เป็นอย่างดี

5. การใช้สำนวนไทย

สำนวนไทย คือถ้อยคำหรือข้อความที่กล่าวสืบต่อกันมาช้านานแล้ว มีความหมายไม่ตรงตามตัวหรือมีความหมายอื่นแฝงอยู่ หรืออาจกล่าวอีกนัยหนึ่งได้ว่า สำนวน คือถ้อยคำ กลุ่มคำ หรือความที่เรียบเรียงขึ้นในเชิงอุปมาอุปมัยโดยมีนัยแฝงเร้นซ่อนอยู่อย่างลึกซึ้ง แอบคาย เพื่อให้ผู้รับได้ไปตีความทำความเข้าใจด้วยตนเองอีกชั้นหนึ่ง ซึ่งอาจแตกต่างไปความหมายเดิมหรืออาจคล้ายคลึงกับความหมายเดิมก็ได้ สันนิษฐานว่า สำนวนนั้นมีอยู่ในภาษาพูดก่อนที่จะมีภาษาเขียนเกิดขึ้นในสมัยสุโขทัย โดยเมื่อพิจารณาจากข้อความในศิลาจารึกพ่อขุนรามคำแหงพบว่า มีสำนวนไทยปรากฏเป็นหลักฐานอยู่ เช่น ไพร่ฟ้าหน้าใส หมายถึง ประชาชนอยู่เย็นเป็นสุข ในนวนิยายเรื่อง “พรหมลิขิต” พบการใช้สำนวนไทยเป็นจำนวนมาก ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 1

“บ่าวทาสเรือนพระยาท่านนั้น ชื่อเจิมเจ้าคะ เป็นข้าเก่าเต่าเลี้ยงของพระยาท่าน แต่ก่อนเป็นบ่าว คนสนิทของพระยาท่าน” (รอมแพง, 2562: 201)

คำว่า “ข้าเก่าเต่าเลี้ยง” หมายถึง คนเก่าคนแก่ คนที่อยู่ด้วยกันในฐานะรับใช้มานาน จากตัวอย่าง ยายกุดได้เล่าถึงเรื่องนายเจิมบ่าวคนสนิทของหมื่นมหาฤทธิ์ให้พูดตาดฟัง ซึ่งนายเจิมเป็นบ่าวคนสนิทมากทั้งแต่รุ่นพ่อคือพระยาวิสูตรสาคร เป็นบ่าวที่จงรักภักดีและอยู่รับใช้ใกล้ชิดตระกูลนี้มานานตั้งแต่เด็กจนตอนนี้ผมเริ่มหงอก

ตัวอย่างที่ 2

“ข้าก็เห็นอยู่เมื่อคืน ออเจ้ากินข้าวเท่าผู้ชายราวกับห้องยุงพงกระสอบ” (รอมแพง, 2562: 350)

คำว่า “ห้องยุงพงกระสอบ” หมายถึง คนกินจุ คนกินมากกว่าปกติ จากตัวอย่าง หมื่นมหาฤทธิ์ร้องทักเมื่อเห็นพูดตาดักข้าวเพิ่มใส่จานหลายรอบ กินมากกว่าผู้หญิงคนอื่น ๆ เขาจึงกล่าวเปรียบเทียบการกินของพูดตาดกับสำนวนที่ว่าห้องยุงพงกระสอบ

ตัวอย่างที่ 3

สีหน้าสีตาเจ้าชู้ยกษ์ทำให้แม่กลืนได้แต่สายหน้าด้วยความหมั่นไส้ (รอมแพง, 2562: 229)

คำว่า เจ้าชู้ยกษ์ หมายถึง คนที่ทำตัวเจ้าชู้เมื่อไม่ได้ต้องการก็หักหาญด้วยกำลัง สำนวนนี้มาจากเรื่องรามเกียรติ์ โดยอ้างอิงถึงพฤติกรรมของทศกัณฐ์ที่มักแสดงพฤติกรรมเกี่ยวพาราสีกับหญิง

ที่ขอบพอ โดยเฉพาะกับนางสีดา ซึ่งนางไม่มีจิตพิศवास แต่ทศกัณฐ์ก็ยังใช้กำลังลักพาตัวนางมา จากตัวอย่าง หมู่งสงค์ทหารหนุ่มเจ้าชู้มาเกี่ยวพาราสีแม่กลืนหลานสาวยายกฤษ แม่กลืนจึงชักสีหน้าด้วยอาการหมั่นไส้

ตัวอย่างที่ 4

“นะ เรื่องนี้ก็ยังไม่ธรรมดาจริง ๆ พ่อหมื่นมหาฤทธิ์ของแม่” เกศสุรางค์อดไม่ได้ที่จะแซว **ลูกชายหัวแก้วหัวแหวน** (รวมแพง, 2562: 289)

คำว่า “ลูกชายหัวแก้วหัวแหวน” หมายถึง ลูกที่พ่อแม่โปรดปรานมากที่สุด ซึ่งในเนื้อเรื่องคือ บุตรชายฝาแฝดของเกศสุรางค์และหมื่นสุนทรเทวาหรือพระยาวิสูตรสาคร

ตัวอย่างที่ 5

พระยาวิสูตรสาครพยักหน้าแล้วหวนนึกไปถึงคำทำนายที่จับยามดวงชะตาของ **คู่ทุกข์คู่ยาก** (รวมแพง, 2562: 266)

คำว่า คู่ทุกข์คู่ยาก หมายถึง ผู้ที่ใช้ชีวิตร่วมกันไม่ทอดทิ้งกันทั้งในยามสุขและยามทุกข์ ผู้ที่ร่วมทุกข์ร่วมสุขกันมาเป็นเวลานานปี จากตัวอย่างได้กล่าวถึงเกศสุรางค์ข้ามภพชาติมาอยู่ในร่างของการกระโดดและร่วมฝ่าฟันกับหมื่นสุนทรเทวาและครองรักกันมาถึงปัจจุบันจึงกล่าวได้ว่าเป็นคู่ทุกข์คู่ยาก

ผลการศึกษา พบว่า สำนวนไทยที่ปรากฏในนวนิยายเรื่อง พรหมลิขิต ผู้ประพันธ์ได้สอดแทรกไว้อย่างลงตัว สอดคล้องกับบริบทการสนทนาของตัวละคร มีความชัดเจน เข้าใจง่าย และร่วมสมัยคนรุ่นใหม่มีความเข้าใจเหมาะสมกับยุคปัจจุบัน

สรุปผลและการอภิปรายผล

ศึกษาลีลาการใช้ภาษาในนวนิยายเรื่องพรหมลิขิตของ รวมแพง ศึกษาวิเคราะห์โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเอกสารและนำเสนอผลการวิเคราะห์โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบพรรณนา ผลการศึกษาพบว่ามีการใช้ 1. คำสแลงมากที่สุดเพื่อสร้างอารมณ์ในการเข้าถึงของตัวละครเอก ที่ข้ามภพชาติมาจากยุคปัจจุบัน 2. การใช้คำศัพท์ภาษาอังกฤษ เพื่อสร้างบุคลิกของผู้ที่รับได้การศึกษาและคำไทยปัจจุบันมักมีการใช้คำทับศัพท์จากภาษาอังกฤษมากมาย 3. การใช้คำศัพท์โบราณเพื่อให้สมจริงกับบริบทของคนในสมัยกรุงศรีอยุธยา 4. ด้านการใช้โวหารภาพพจน์ พบว่า มีการใช้โวหารภาพพจน์และอุปลักษณ์ เพื่อสร้างภาพให้ปรากฏขึ้นในมโนทัศน์ของผู้อ่านให้คล้ายตามเสมือนอยู่ในท้องเรื่อง มีการเปรียบเทียบจากสิ่งที่ปรากฏอยู่ในสมัยอยุธยาและสมัยปัจจุบันผสมผสานกันไป และ 5. ด้านการใช้สำนวนไทย พบว่า มีการใช้สำนวนไทยที่ใช้กันทั่วไปในปัจจุบันและในสมัยกรุงศรีอยุธยาซึ่งได้สอดแทรกอยู่ตลอดทั้งเรื่อง

การใช้คำทับศัพท์ภาษาอังกฤษ และการปนคำศัพท์ภาษาอังกฤษที่ปรากฏลีลาการใช้ภาษาของรวมแพง สะท้อนให้เห็นถึงสภาพการเปลี่ยนแปลงภาษาในสังคมไทยในการติดต่อสื่อสารโดยใช้

คำศัพท์ภาษาต่างประเทศมาปะปนกับภาษาแม่ในการสื่อสารในชีวิตประจำวันโดยไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้ สาเหตุเนื่องมาจากค่านิยม การศึกษา การเลียนแบบจากสื่อมวลชนจากช่องทางออนไลน์ วิทยุ โทรทัศน์ รวมถึงสื่อสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ทำให้การใช้คำศัพท์ภาษาอังกฤษปะปนกับภาษาไทยเป็นเรื่องปกติของคนในยุคปัจจุบัน ดังนั้นผู้ประพันธ์จึงได้นำภาษาและการสื่อสารมาสร้างตัวละครให้มีอัตลักษณ์เป็นสาวยุคใหม่เพื่อสะท้อนบุคลิกภาพของคนยุคปัจจุบันและคนในสมัยกรุงศรีอยุธยา อีกทั้งผู้ประพันธ์ยังสร้างตัวตนที่โดดเด่นของตัวละครหลักให้เป็นที่จดจำได้อีกด้วย

การใช้คำสแลง หมายถึง ภาษาสแลง คำสแลง หรือคำคะนอง (Slang) คือถ้อยคำ สำนวน หรือภาษาพูดที่ใช้สร้างความเข้าใจเฉพาะกลุ่มซึ่งส่วนใหญ่อยู่ในวัยหนุ่มสาว เป็นภาษาที่สร้างขึ้นเพื่อหลีกเลี่ยงการใช้ ภาษาไม่สุภาพ เป็นภาษาไม่เป็นแบบแผน แต่ไม่ใช่คำหยาบหรือ คำต่ำ แต่เป็นคำพิเศษที่สร้างขึ้นเพื่อให้เกิดคำแปลกผิดไปจากปกติทั้งด้านเสียง รูป คำ และความหมายเป็นภาษาที่ไม่ปรากฏในพจนานุกรม หรือปรากฏในพจนานุกรมแต่ระบุ ว่าเป็นภาษาปาก คำสแลงมีระยะเวลาการใช้ไม่นานก็จะสูญหายไปเพราะหมดความนิยม ผู้ประพันธ์มีการหยิบยืมคำสแลงเพื่อใช้สร้างสรรค์บุคลิกของตัวละครเพื่อสร้างมุขตลก แปลกใหม่ น่าสนใจ ตัวละครหลักจากยุคปัจจุบัน และบางครั้งตัวละครเอกในยุคกรุงศรีอยุธยาก็ได้อิทธิพลการใช้คำสแลงเมื่อตัวละครในสมัยกรุงศรีอยุธยาเอ่ยถึงคำสแลงในยุคปัจจุบันทำให้เพิ่มอรรถรส ความสนุกสนานให้เนื้อเรื่องน่าติดตามได้เป็นอย่างดี

การเลือกใช้สำนวนไทย ผู้ประพันธ์ได้หยิบยืมสำนวนไทยที่เข้าใจง่ายต่อการตีความตามสภาพสังคมไทยในปัจจุบัน ทำให้เข้าถึงการอ่านและตีความไม่ซับซ้อนทำให้เข้าถึงกลุ่มผู้อ่านได้ทุกเพศทุกวัย อีกทั้งยังเป็นการสร้างสรรค์วรรณกรรมให้น่าติดตามและการใช้ภาษางดงามมากยิ่งขึ้น

นวนิยายเรื่องนี้อิงฉากและบรรยากาศในสมัยกรุงศรีอยุธยา เพื่อให้เกิดความสอดคล้องและสมจริงมากขึ้น ผู้แต่งจึงได้ใช้ภาษาโบราณไว้เป็นจำนวนมากและการคำอธิบายในเชิงอรรถเป็นระยะทำให้ผู้อ่านได้รับเกร็ดความรู้ที่เป็นข้อเท็จจริง และเกิดประโยชน์ต่อการศึกษาเป็นอย่างยิ่ง

โวหารภาพพจน์หมายถึงถ้อยคำที่เป็นสำนวนโวหารทำให้นึกเห็นภาพ ถ้อยคำที่เรียบเรียงอย่างมีชั้นเชิงเป็นโวหาร มีเจตนาให้ประสิทธิผลต่อความคิดความเข้าใจ ให้จินตนาการและการถ่ายทอดอารมณ์ได้อย่างกว้างขวางและตรงไปตรงมาเข้าใจ และเข้าใจถึงจุดประสงค์ของผู้เขียนและสามารถสัมผัสถึงห้วงอารมณ์ของตัวละครได้อย่างลึกซึ้ง

ลีลาการใช้ภาษาภาษาในนวนิยายเรื่องพรหมลิขิตของ รอมแพง มีลีลาการใช้ภาษาที่โดดเด่น มีเอกลักษณ์เฉพาะตน แปลกใหม่ อีกทั้งยังให้ความสนุกสนานเพลิดเพลินไปกับตัวละครที่ผู้ประพันธ์จินตนาการสร้างสรรค์ไว้ได้อย่างงดงาม สามารถโยนเหตุการณ์ชาติภพอดีตกับปัจจุบันอย่างลงตัวได้อรรถรส ประเด็นสำคัญคือ นวนิยายเรื่องนี้ได้สะท้อนด้านการถ่ายทอดข้อมูลทางวัฒนธรรมทั้งด้านความเชื่อ วิถีชีวิตความเป็นอยู่ด้านประวัติศาสตร์ของอยุธยา ทั้งสถานที่ บุคคลสำคัญ เหตุการณ์ในพงศาวดาร ภูมิปัญญา ภาษาและวรรณคดีที่งดงามของอยุธยาและรัตนโกสินทร์ ซึ่งสอดคล้องกับ

แนวคิดของ อรจิรา อัจฉริยไพบุลย์ (2554) ศึกษาเรื่องการวิเคราะห์การใช้ศิลปะการใช้ภาษาในนวนิยายเรื่อง “ช่างสำราญ” ว่า นักเขียนที่สามารถใช้ภาษาได้อย่างประณีตบรรจงใช้แสดงสิ่งเคลื่อนไหว บอกแสง สีเสียง กลิ่น รส แสดงการสัมผัส การใช้คำที่ต่างไปจากปกติ การเล่นสัมผัสเสียงของคำ การซ้ำคำ การหลាក់คำ การใช้คำแบบบันไดคำ การใช้สร้อยคำ การใช้คำที่มีความหมายตรงกันข้าม การใช้คำภาษาต่างประเทศ การใช้ภาษาพูด การใช้คำไม่สุภาพ และการละคำเชื่อมด้านการใช้ประโยค ได้แก่ การสร้างความสมดุลทางโครงสร้างของประโยค การใช้ประโยคขัดแย้ง ประโยคเน้นความ ประโยคสรุปความ ประโยคคำถาม การใช้สำนวนภาษาต่างประเทศ การที่ประธานเป็นผู้ถูกกระทำ และประโยคซ้ำความ ด้านการใช้สำนวนโวหาร ได้แก่ บรรยายโวหาร พรรณนาโวหาร และสาธกโวหาร และด้านการใช้ภาพพจน์ ได้แก่ อุปมา อุปลักษณ์ บุคลาธิษฐาน สัทพจน์ และปฏิกภาพพจน์ ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญที่แสดงถึงคุณภาพของการเขียนนวนิยาย อีกทั้งยังทำให้งานเขียนน่าติดตามมากขึ้น และ สุมาลี พลขุนทรัพย์ (2560) ศึกษาเรื่องลีลาภาษาของรอมแพงในนวนิยายข้ามภพข้ามชาติเรื่อง “บุพเพสันนิวาส” อธิบายว่า การสื่อให้เห็นถึงบุคลิกลักษณะของตัวละครเอกซึ่งเป็นหญิงสาว สมัยใหม่ที่ได้รับการศึกษาสูง คือ การใช้คำสแลง คำเฉพาะกลุ่ม เพื่อสร้างบุคลิกลักษณะของตัวละครเอกฝ่ายหญิงให้โดดเด่นและแตกต่างจากตัวละครอื่น ๆ ซึ่งอยู่คนละยุค และการใช้คำศัพท์ภาษาโบราณ เนื่องจากผู้แต่งต้องการให้เรื่องราวมีความสมจริงและสัมพันธ์กับบริบททางสังคมไทยในสมัยกรุงศรีอยุธยา ด้านการใช้โวหารภาพพจน์ การใช้โวหารภาพพจน์อุปมาและอุปลักษณ์ เพื่อเปรียบเทียบและทำให้ ผู้อ่านเกิดภาพในใจ รวมถึงสะท้อนบริบททางสังคมไทยในสมัย กรุงศรีอยุธยา เรื่องการแบ่งชนชั้น ตลอดจนเชื่อมโยงกับภูมิหลังและบุคลิกลักษณะของตัวละคร มีการใช้สำนวนที่เข้าใจง่าย สะท้อนวัฒนธรรมของภาษาไทยที่สอดคล้องกับบริบทของเรื่องและยุคสมัย

ดังนั้น นวนิยายเรื่องพรหมลิขิตของรอมแพง จึงมีเอกลักษณ์การประพันธ์เฉพาะตน น่าติดตามนับเป็นวรรณกรรมที่มีความสุนทรีย์อย่างลงตัว และควรค่าแก่การศึกษาด้านภาษาและคุณค่าด้านการสอดแทรกประวัติศาสตร์ชาติ ทำให้ผู้อ่านเกิดความรัก ความภาคภูมิใจและหวงแหนแผ่นดินเกิดมากขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- เนตรทราย คงอนุวัฒน์. (2550). **ศึกษาศิลปะการใช้ภาษาในนวนิยายของวัฒน์ วรรณยางกุล**. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิตสาขาภาษาไทย มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- ยุรฉัตร บุญสนิท. (2546). **ลักษณะความสัมพันธ์ของวรรณกรรมกับสังคมในการพัฒนาวรรณคตินนทบุรี**. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- รอมแพง. (2562). **พรหมลิขิต**. กรุงเทพฯ: แสบปี บานานา.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2546). **พจนานุกรม**. กรุงเทพฯ: อักษรเจริญทัศน์.
- รินฤทัย สัจจะพันธุ์. (2560). **วรรณกรรมปัจจุบัน**. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิชย์.

สมถวิล วิเศษสมบัติ. (2544). **วรรณคดีการละคร**. กรุงเทพฯ: อักษรบัณฑิต.

สุมาลี พลขุนทรัพย์. (2561). *กลวิธีรักษาหน้าในการตอบคำถามของบุคคลในวงการบินไทยจากรายการสามแซบ*. **วิจิตรวรรณสาร สาขาวิชาภาษาไทย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์**, 2 (3) กันยายน-ธันวาคม: 13-30.

_____. (2560). *ลีลาภาษาของรอมแพงในนวนิยายข้ามภพข้ามชาติเรื่อง “บุพเพสันนิวาส”*. **ประชุมวิชาการระดับนานาชาติ มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ครั้งที่ 13 (น.2193-2209)**.
ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

อรจิรา อัจฉริยไพบูลย์. (2554). *การวิเคราะห์การใช้ศิลปะการใช้ภาษาในนวนิยายเรื่อง “ช่างสำราญ”*. **วารสารมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร**, 8(2) พฤษภาคม-สิงหาคม: 39-55.